

KU PAMIĘCI KAZIMIERZA BOGDANOWICZA

Fot. 1 Rycina przedstawiająca Kazimierza Bogdanowicza (A. Kraushara, Echa przeszłości. Szkice, wizerunki i wspomnienia historyczne, Warszawa 1917)

Kazimierz Józef Bogdanowicz – ur. w 1837, zm. 6 III 1863 r. w Lublinie. Polski szlachcic, dowódca oddziału wojsk powstańców styczniowych, naczelnik Nadrybia. Skazany na karę śmierci i rozstrzelany 6 marca za koszarami świętokrzyskimi w Lublinie.

Działalność powstańcza

Na początku lat sześćdziesiątych XIX w. Kazimierz wraz ze swoim bratem Janem włączyli się w działalność konspiracyjną. Prowadzili aktywne działania mające na celu zachęcenie ludzi do podjęcia walki zbrojnej.

W grudniu 1862r. starszy brat Jan został aresztowany w związku ze „sprawą chełmską”, natomiast Kazimierz dalej prowadził aktywne działania powstańcze. Inicjował akcje zbrojne oraz własnym kosztem wystawił swój oddział liczący według niektórych źródeł 400 piechurów i 60 jeźdźców, chociaż najpewniej liczył około 200 ludzi, w tym kilku jeźdźców. W chwili wybuchu powstania styczniowego został wojennym naczelnikiem Nadrybia.

Pierwszy raz w wyniku zdrady został pojmany w nocy 22 stycznia podczas wymarszu z Łowczy do Bukowej Małej. Przetrzymano go w Sawinie, skąd został uwolniony przez powstańców.

Wkrótce po tym 17 lutego dowodził w bitwie pod Rudką, która zakończyła się klęską.

Po opanowaniu łącznej i ogłoszeniu Manifestu Rządu Narodowego 26 lutego 1863r. został schwytany przez Kozaków, a następnie przewieziony na zamek lubelski, gdzie sąd wojenny skazał go na karę śmierci przez rozstrzelanie.

Jak się okazało Kazimierz największą próbę męstwa przeszedł chwilę przed swoją śmiercią. Pomimo nalegań dowódcy roty – Chruszczowa nie skorzystał ze sposobności ubiegania się o łaskę darowania życia u cara. Podobno na namowę, żeby ubiegać się o ułaskawienie chociażby przez wzgląd na swoją matkę odpowiedział: „Wstydziałaby się gdybym prosił o łaskę. Zresztą bawimy się w komedię? Miałem być rozstrzelany o szóstej, teraz jest już po dziesiątej godzinie, jesteście panowie spóźnieni”. Chwilę po tych słowach został rozstrzelany. Wyrok wykonano najpewniej 6 marca 1863r za koszarami świętokrzyskimi w Lublinie.

Upamiętnienie

Śmierć powstańca upamiętnił jego szwagier – Józef Seweryn Liniewski, ówczesny władca Lejna, również gorąco angażujący się w działalność powstańczą. Nie zważając na możliwe konsekwencje Liniewski postanowił upamiętnić poległego Kazimierza poprzez postawienie krzyża przy istniejącej niegdyś cerkwi.

Niestety po cerkwi pozostał jedynie fragment filaru, a po krzyżu upamiętniającym powstańca nie ma ani śladu. W dniu 3 V 2021 r. w miejscu, w którym niegdyś stał krzyż zostanie postawiona i poświęcona jego replika, do której powstania przyczynili się Sławomir Skowronek, Grzegorz Łukaszuk, urząd Gminy Sosnowica oraz Nadleśnictwo Parczew. Na replice, tak jak niegdyś na krzyżu postawionym przez Liniewskiego będzie widniał napis:

KU PAMIĘCI

KAZIMIERZA BOGDANOWICZA

ROZSTRZELANEGO W LUBLINIE

DNIA 6 MARCA 1863 r.

Fot. 2. Fragment mapy z ok. 1839 r. - widoczne wsie Lejno (Lejno), Orzechów Nowy i Łomnica

Fot. 3. Fragment filaru cerkwi, przy której niegdyś stał krzyż upamiętniający Kazimierza Bogdanowicza (fot. K.Pieszakowska)

Nadleśnictwo Parczew
Opracowała Katarzyna Pieszakowska